

EAE-KO EKONOMIAREN ANALISIA

Ekoizpen arloak

Sarrera

2015ean, EAEko barne produktu gordina %2,8 hazi zen eta hazkunde horrek goranzko norabidea marraztu zuen urte osoan zehar, gero eta handiagoak ziren urte arteko tasa positiboak jasoz. Horri esker, EAEko ekonomiak aurreko urtean hasi zuen susperraldia finkatu zuen. Printzipioz, gorakada sendoa eta dinamikoa da. Munduko testuinguru ekonomikoan bizi diren alderdi batzuek lagundu dute suspertze horretan, hala nola petrolioaren prezio merkeak, euroaren ahultasunak eta Europako Banku Zentralak ezarri duen moneta politika egokitzailerak. Termino nominaletan, EAEko BPGa %2,7 hazi zen urte arteko tasan, deflatoarea zertxobait negatiboa izan zelarik.

EKONOMIA ARLOEN ALDAGAI NAGUSIAK

Urte arteko aldakuntza tasak

	BEG bolumen indizea		Enplegua		Ekoizkortasuna	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Lehen arloa	-10,0	7,4	-2,2	1,1	-8,0	6,3
Industria	1,5	2,7	-2,2	-0,4	3,8	3,1
Eraikuntza	-3,2	0,0	-3,0	-0,3	-0,2	0,3
Zerbitzuak	1,5	3,0	1,3	2,5	0,2	0,4
Guztira	1,1	2,8	0,2	1,7	0,9	1,0

Iturria: Eustat.

Eskaintzaren ikuspegitik, jarduera adar guztiek atzean utzi zituzten aldakuntza tasa negatiboak 2015ean. Sektore guztietan, urteko batez besteko bilakaerak etengabeko hobekuntza marraztu zuen hiruhileko batetik hurrengora. Esate baterako, lehen arloak, berezkoa duen portaera gorabeheratsuaren barnean, %7,4ko gehikuntza lortu zuen, aurreko bi urteetan tasa negatiboak jaso eta gero. Beste aldetik, EAEko industriak eskertu zituen barruko suspertzea eta kanpoko bizitasuna, biek industria jardueraren gehikuntza nabarmena lagundu zutelako. Eraikuntzari

dagokionez, narriadura leundu zen eta urte amaieran balio erantsiaren hazkundeari eginiko ekarpena, urteko batez bestekoan, hutsala izan zen. Tasa hori negatiboa ez den lehenengoa da 2008tik. Azkenik, zerbitzuek ere gora egin zuten 2015ean eta atal guztiek bat egin zuten goranzko norabide horretan. Horren ondorioz, urte arteko tasa %3,0ra iritsi zen, azken sei urteko gehikuntza tasarik gorena baita.

Lehen arloa

Lehen arloak %7,4 areagotu zuen bere balio erantsia 2015ean, aurreko urtean %10,0eko beherakada nozitu ondoren. Unean uneko prezioetan, 2015eko aldakuntza tasa %6,7 izan zen, 2014an %0,7ko jaitsiera jaso zen bitartean.

Nekazaritzaren azpiatalari dagokionez, 2015ean ekoizpenaren balioa handitu zen, ekoiztako kantitateak hazi zirelako, prezioak zertxobait jaitsi ziren arren. Ekoizpenak erakutsi zuen joera positiboa hainbat produktutan oinarritu zen, hala nola ardoan, frutan, ortuarietan eta patatan. Mahastizaintzaren eta ardogintzaren kanpaina goiztiarra ona izan zen, hala kalitatean nola kantitatean, aldeko klimatologiak ekoizpen eta heltze homogeneoa ekarri zuelako. 2015ean, Nekazaritza Politika Erkideak (NPE) interes ekologikoa duten laborantzei buruz ezarri zituen errekerimendu berrien ondorioz, lekadunak ereiteko bideratutako azalera oso nabarmen handitu zen. Hala eta guztiz ere, ekoizpenaren ikuspegitik, ez zen urte ona izan produktu horientzat.

LEHEN ARLOKO ADIERAZLE NAGUSIAK

Urte arteko aldakuntza tasak

	2012	2013	2014	2015
BEG bolumeneko indizea	10,9	-3,5	-10,0	7,4
BEG uneko prezioak	16,1	0,1	-9,4	6,7
Deflatorea	4,7	3,8	0,7	-0,7
Enplegua	0,8	-5,4	-2,2	1,1
Produktibitatea	10,1	2,0	-8,0	6,3

Iturria: Eustat.

Beste aldetik, abeltzaintzaren ekoizpenak hazkunde txikia izan zuen, baina prezioek beherakada garrantzitsua izan zuten. Arrazoi horiengatik abeltzaintzaren ekoizpenaren balioa jaitsi zen. Gehien handitu ziren ekoizpenak behi esnearena eta arrautzena izan ziren. Basogintzari dagokionez, 2015eko ezaugarri nagusiak mozketen jaitsiera eta intsinis pinuaren eta beste egur batzuen prezioak izan zuen igoera izan ziren.

Arrantza sektorea aztertzeko orduan, gertakari esanguratsuena da 2015eko kanpainak aurreko urtekoa berdindu zuela. Egonkortasun horren atzean, antxoaren kanpainan lortutako balioaren jaitsiera, tamainagatik eta prezioagatik, eta hegaluzearen balioaren gorakada sendoa daude, azken hau Kantauriko uretara itzuli zelako.

Industria

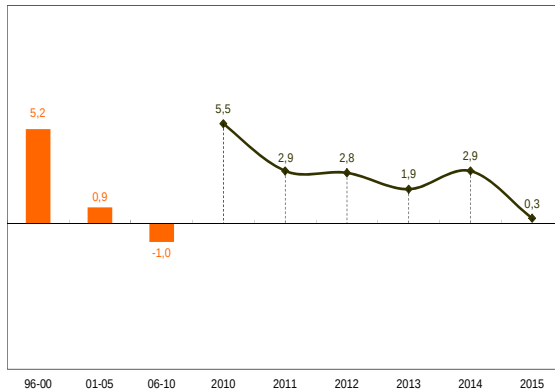
Ingurunekeo ekonomia garatu gehienetan, 2015. urtean industriaren susperraldia finkatu zen eta adierazle guztiek bizkortzeko joera neurritsua adierazi zuten. EAEko industriak hazkunde dinamiko hori bera erakutsi zuen eta sektoreak %2,7ko gehikuntza tasa aurkeztu zuen, aurreko urteko emaitza puntu luze batean gaindituz. EAEko industria gehiago haztea ahalbidetu zuten faktore behinenak hauek izan ziren: alde batetik, EAEko esportazioen helburua diren ekonomien hazkunde positiboa eta, beste aldetik, bertoko barne eskariaren bultzada. Egoera horrek ekipamendurako ondasunetan eginiko inbertsioaren gehikuntza garrantzitsu bat ekarri zuen berarekin.

Industriaren balio erantsiak bi urtez jarraian hazkunde tasa positiboak jaso dituen arren, 2015eko balio erantsia krisiaren aurreko mailatik beherago zegoen oraindik. Horrek agerian uzten du Atzeraldi Handiaren eta ondorengo berrerorikoaren eraginak bereziki industria kaltetu zuela.

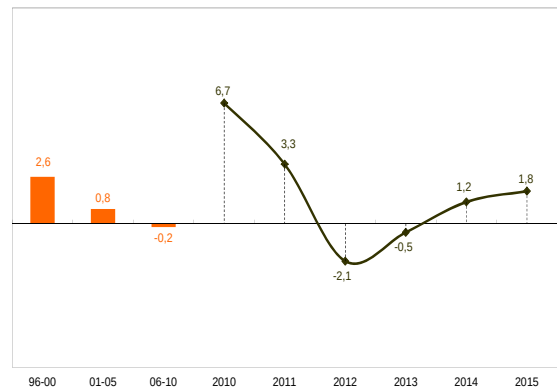
EAEko industriak urtean zehar izan zuen bilakaerak bizkortzeko joera etengabea eta gero eta biziagoa erakutsi zuen hiruhilekoak aurrera zihoazen heinean. Industriaren balio erantsiaren bilakaera positiboak bat egin zuen Eustatek zenbatetsi zuen IPIaren joerarekin. 2015ean, adierazle horrek sendotasun handiagoa izan zuen EAEn ingurunekeo ekonomia nagusietan baino.

Industria ekoizpenaren bilakaera
Urte arteko aldakuntza tasak

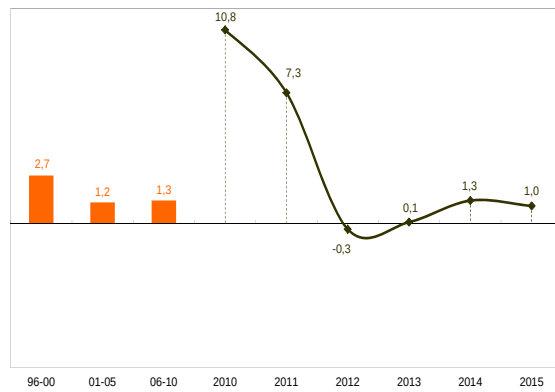
AEB

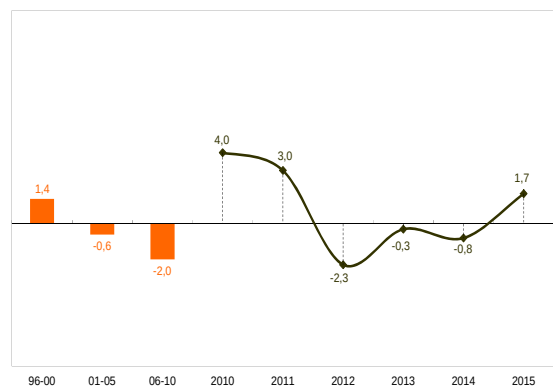
Europar Batasuna

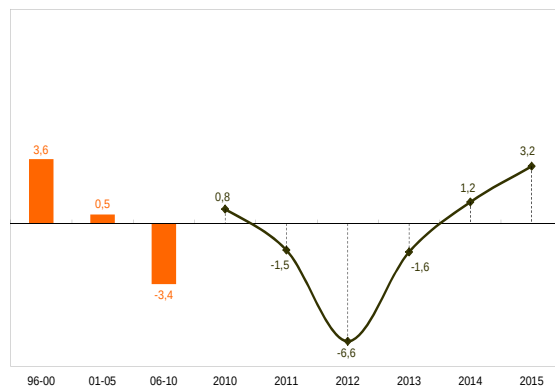
Alemania

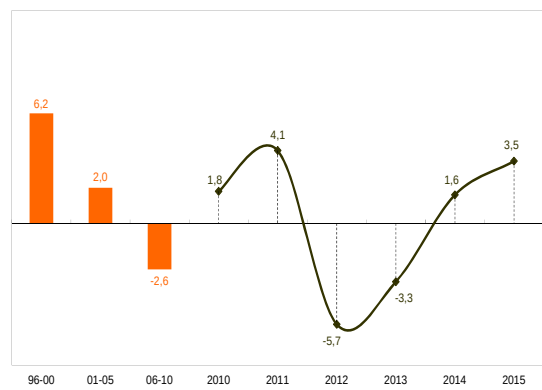
Frantzia

Espainia

EAE

Iturria: Eurostat, Ekonomia eta Lehiakortasun Ministerioa eta Eustat.

IPIaren ziklo bilakaeraren barnean, ondasunen helburu ekonomikoen arabera portaerak hazkunde positiboak jaso zituen 2015ean. Ekipamendurako ondasunen eta kontsumorako ondasunen ekoizpenak neurri handiagoan ezagutu zuten bizkortze garrantzitsu bat, ondoren energiaren eta bitarteko ondasunen suspertzea zegoelarik. Horiek horrela izanda, EAEko industria produkzioaren indizeak batez besteko hazkunde positiboa izan zuen eta suspertzeko joera garbi batekin 2015ean zehar. Portaera bera erakutsi zuen Industria, Merkataritza eta Turismo Ministerioak argitaratzen duen enpresarien iritziez eginiko inkestatik eratortzen den industria giroaren indizeak (IGI) ere. IGIaren datuek etengabeko hobekuntza erakutsi zuten hilekoak aurrera zihoazen heinean.

INDUSTRIAREN BILAKAERA

Urte arteko aldakuntza tasak

	Industriaren balio erantsia						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Europar Batasuna	-11,4	7,8	2,7	-1,3	-0,7	0,8	2,0
Eurogunea	-12,3	8,2	2,8	-1,0	-0,7	0,5	1,8
Alemania	-15,2	15,6	5,4	0,5	0,4	1,7	2,0
Frantzia	-6,0	1,9	2,7	0,6	0,8	-0,9	1,6
Erresuma Batua	-8,8	3,3	-0,6	-2,7	-0,8	0,9	0,9
Italia	-15,8	6,6	1,1	-2,6	-2,2	-1,2	1,3
Espainia	-10,0	3,6	-0,2	-4,9	-5,2	1,1	3,4
EAE	-12,9	2,5	1,3	-5,2	-2,7	1,5	2,7
AEB (*)	-11,5	5,5	2,9	2,8	1,9	2,9	0,3
Japonia (*)	-21,6	15,6	-2,6	0,2	-0,6	2,1	-1,2

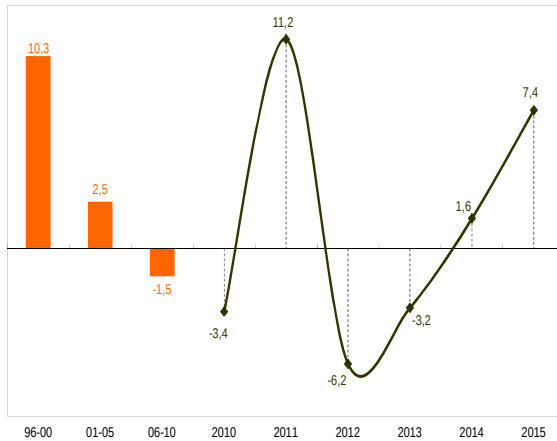
(*)Industriaren ekoizpena.

Iturria: Eurostat, Ekonomia eta Lehiakortasun Ministeriora eta Eustat.

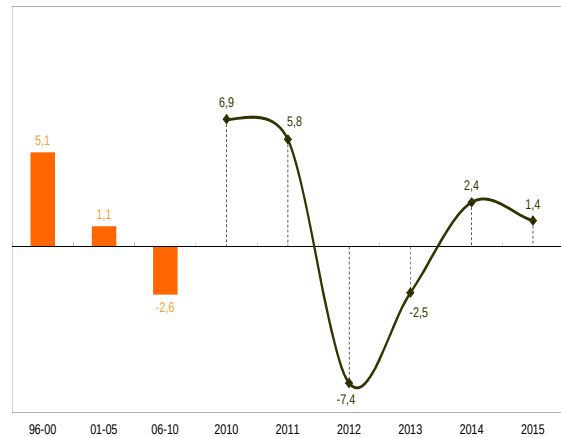
Eustatek 15 jarduera azpiataletarako argitaratzen duen balio erantsiaren zenbatespena erabilia industriaren portaera zehatzago aztertzen denean, begi bistakoa da industriaren balio erantsiari ekarpen handiena egin zioten adarren artean, metalurgia, makineria eta ekipamenduak, eta garraio materialak emaitza positiboak izan zituztela 2015ean zehar. Gainontzeko taldeetatik, goranzko joera orokor horren barruan, azpimarratzekoa da produktu informatiko eta elektronikoen eta altzariak eta bestelako manufakturen bizkortzea.

EAEko industria ekoizpenaren ziklo bilakaera ondasunen helburu ekonomikoaren arabera
Urte arteko aldakuntza tasak

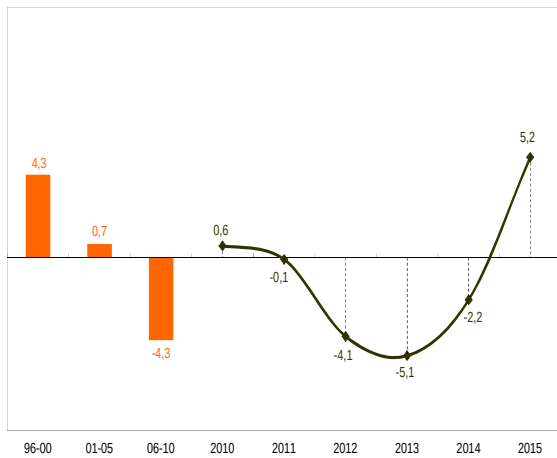
Ekipamendurako ondasunak

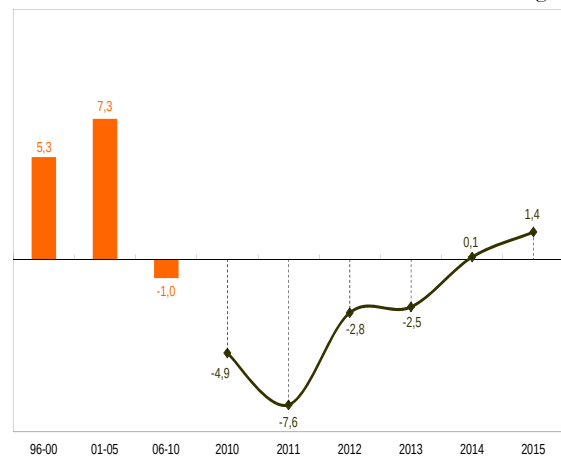
Bitarteko ondasunak

Kontsumoko ondasunak

Energia

Iturria: Ekonomia eta Plangintza Zuzendaritzak egina, Eustaten datuetan oinarrituta.

Industriaren lan merkatuan, aurreko urteetan bizi zen narriadura nolabait moteldu zen eta enplegu galera %0,4an kokatu zen. Datu horrek eta balio erantsi gordinaren gehikuntzak %3,1era eraman zuten produktibitatearen irabazia 2015ean. Tasa hori joera historikoaren oso gainetik dago.

EAE-KO INDUSTRIAREN BEG-AREN BILAKAERA

Urte arteko aldakuntza tasak.

	2012	2013	2014	2015
BEG bolumeneko indizea	-5,2	-2,7	1,5	2,7
BEG uneko prezioetan	-4,3	-2,7	0,2	1,4
Deflatorea	0,8	0,0	-1,3	-1,3
Enplegua	-5,4	-4,3	-2,2	-0,4
Produktibitatea	0,2	1,6	3,8	3,1
Industria produkzioaren indizea	-5,9	-3,1	1,4	3,5
Industria giroaren indizea	-23,0	-21,2	-12,6	-3,9
Ekoizteko ahalmenaren erabilera	74,2	71,7	76,1	79,7

Iturria: Eustat eta Industria, Energia eta Turismo Ministerioa.

Eraikuntza

EAEko eraikuntzak jarduera erritmo hutsala erakutsi zuen 2015ean zehar, hazkundeko eta murrizketako hiruhilekoak tartekatuz. Hala eta guztiz ere, urteko batez bestekoan jaso zuen hazkunde hutsala (%0,0) 2008tik eskuratu duen emaitzarik onena da. Jardueraren narriadura galgatu izanak iradokitzen du eskariaren eta eskaintzaren arteko doikuntza amaitzen ari dela. Adar horren barnean, hazkundearen geldotasuna ez zen orokorra izan sektorearen azpiatal guztien artean. Izan ere, eraikinen adarra %1,4 hazi zen 2015eko batez bestekoan, baina obra zibilak beherakada garrantzitsuak izan zituen. Azken gertakari hori ez dator bat obra zibilaren azpiatalak 2014an aurkeztu zuen emaitza onarekin. Sektorearen beste adierazle batzuek antzeko joera erakutsi zuten. Esate baterako, SEOPANek ezagutarazten duen lizitazio ofizialak urte arteko aldakuntza tasa altua kalkulatu zuen 2015ean eraikinen atalean eta, aldiz, jaitsiera garrantzitsua obra zibilaren lizitazioan, oso altuak izan ziren 2014ko emaitzekin alderatzen zirelako.

Enpleguaren ikuspegitik, 2015ean eraikuntzak lanpostuak galtzen jarraitu zuen, baina aurreko urteetan baino gutxiago galdu zituen. Oro har, sektore horrek eta industriak tasa negatiboak jaso zituzten enpleguaren bilakaeran.

ERAIKUNTZA ARLOAREN ADIERAZLE NAGUSIAK

Urte arteko aldakuntza tasak

	2012	2013	2014	2015
BEG bolumeneko indizea	-7,6	-4,6	-3,2	0,0
BEG uneko prezioak	-11,4	-8,0	-3,7	0,0
Deflatorea	-4,0	-3,6	-0,5	0,0
Enplegua	-12,9	-11,9	-3,0	-0,3
Produktibitatea	6,0	8,4	-0,2	0,3
Etxebizitzaren salerosketak	-17,2	-28,4	30,5	17,0
Prezioa €/m ²	-3,5	-20,8	4,4	-3,7
Hasitako etxebizitzak	-43,7	-21,8	-7,6	---
Amaitutako etxebizitzak	-24,5	-32,9	-16,8	15,3
Bisatuak. Etxebizitzaren kopurua	-36,4	-10,2	0,6	40,1
Zementuaren itxurazko kontsumoa	-28,0	-23,2	11,8	-4,9

Iturria: Eustat, INE, Oficemen eta Sustapen Ministerioa.

Laburbilduz, eraikuntzak hazkunde ahula eta zalantzarik beterikoa izan zuen bai ekoizpenean bai enpleguan. Are gehiago, sektore horrek epe laburrean izango duen bilakaeraz zalantza handiak daude.

Zerbitzuak

EAEko zerbitzuen urte arteko hazkunde tasa %3,0 izan zen 2015. urte osoan. Zenbaki horrek puntu bat eta erdiko hobekuntza ekarri zuen aurreko urtean lortutako balio erantsiaren aldean. Zerbitzuen jardueraren bizkortze esanguratsu hori orokorra izan zen azpiatal guztietan eta, oso bereziki, arlo pribatuari lotuago dauden zerbitzuetan. Izan ere, merkataritza, ostalaritza eta garraioa biltzen dituen azpiatalak bizitasun handia erakutsi zuen bere jardueran eta lortutako hazkunde tasa %3,1era iritsi zen. Beste aldetik, administrazio publikoak, hezkuntza, osasuna eta gizarte zerbitzuak barnean hartzen dituen atalak %2,3 handitu zuen bere balio erantsia. Gainontzeko zerbitzuak biltzen dituen hirugarren azpiatalaren urte arteko aldakuntza tasa %3,2an kokatu zen.

Merkataritzari dagokionez, jarduera horretako adierazleek bizkortzeko joera iradoki zuten. Esate baterako, Eustatek argitaratzen duen zerbitzuen koiuntura indizeak hazteko ibilbide sendoa erakusten du txikizkako merkataritzan eta motorreko ibilgailuen salmenta eta konponketan. EAEko merkataritzan susperraldia begi bistan utzi zuen beste aldagai bat enpleguarena da. 2015ean atzean geratu ziren tasa negatiboak eta, maila apaletan izan arren, azpiatal horretan lanpostuak sortzen gutxika hasi zen.

ZERBITZUEN ARLOAREN ADIERAZLE NAGUSIAK

Urte arteko aldakuntza tasak

	2012	2013	2014	2015
BEG bolumenen indizea	-0,4	-1,1	1,5	3,0
BEG uneko prezioak	0,1	-0,6	1,6	3,0
Deflatoarea	0,5	0,6	0,1	0,1
Enplegua	-1,6	-1,6	1,3	2,5
Produktibitatea	1,2	0,4	0,2	0,4
Bidaia-erien gaudiak	1,0	-3,1	4,0	8,2
Batez besteko egonaldia (egunak)	1,91	1,89	1,92	1,91
Plazen betetze maila (ehunekoa)	46,10	44,30	46,40	49,80
Zerbitzuen koiuntura indizea	-6,2	-5,0	1,3	2,6

Iturria: Eustat.

Zerbitzuen koiuntura adierazleak ostalaritzan ere seinalatzen du jardueraren hazkunde nabarmena. Norabide beretik doa Eustatek argitaratzen duen establezimendu turistiko hartzaileen inkesta. Izan ere, turisten batez besteko egonaldia 1,91 egunetan egonkortu zen. Datu hori txikia dela ematen du, baina aldagai horren serie historikoa aztertzen denean, berehala ikusten da goiko langa 1996an lortutako 1,93 egunetan dagoela. Beste aldetik, plazen betetze maila ere areagotu zen eta %49,80an kokatu zen. Beste adierazle batzuek ere urte arteko tasa positiboak eta 2014koak baino askoz ere handiagoak eskuratu zituzten, hala nola gaudiaren kopuruak eta bidaia-erien etorrerak. Orobat, EAEko hotel establezimenduen kopurua zertxobait igo zen eta eskaintako plazen kopurua EAE osoan handitu zen. Bidaia-erien etorrera %8,8 hazi zen aurreko urteko emaitzaren aldean eta susperraldi hori orokorra izan zen, bai Estatuko gainontzeko erkidegoetatik iritsitako turisten artean (%7,7) bai atzeritik etorri zirenen artean (%10,6). Hobekuntza horretan nabarmendu behar da Andaluziatik, Balearretatik, Galiziatik, Gaztela-Mantxatik eta Valentziatik heldu ziren bidaia-erien hazkunde

esanguratsua. Atzerriko bisitariei dagokienez, azpimarratu behar da Iparramerikako, Australiako eta Argentinako turisten igoera bizia. Edozein modutan, EAEko hiru lurraldeek areagotu zuten bidaiarien kopurua 2015. urtean, aurreko urtean hasitako susperraldia baieztatuz.

ZERBITZUEN BEG-AREN BILAKAERA AZPISEKTOREKA. BOLUMENAREN INDIZE KATEATUA

Urte arteko aldakuntza tasak

	2012	2013	2014	2015
Zerbitzuak guztira	-0,4	-1,1	1,5	3,0
Merkataritza, ostalaritza eta garraioa	-2,5	-1,4	2,0	3,1
AA. PP., hezkuntza, osasuna eta gizarte zerbitzuak	0,4	0,6	2,1	2,3
Gainontzeko zerbitzuak	0,5	-1,9	0,9	3,2

Iturria: Eustat.

Beste aldetik, garraioaren azpiatalak ere ekonomia susperraldia finkatzen ari zelako zantzu garbiak erakutsi zituen. AENak EAEko aireportuen jardueraz argitaratu dituen datuek bidaiarien hazkunde esanguratsua seinalatzen du, %6,5aren ingurukoa izan baitzen. Forondako aireportuan, salgaien trafikoa oso bizi areagotu zen (%10,0). Aitzitik, salgaien bolumena bere horretan gelditu zen Bilboko aireportuan eta behera egin zuen, ordea, Hondarribiko aireportuan.

Eskaria

Sarrera

EAEko ekonomia jarduerak aurrera egin zuen 2015ean, barne eskariaren sendotasunari esker. Barneko eskariaren bizkortzea familien azken kontsumoaren bultzada sendoan eta kapital eraketa gordinaren hazkunde bizian oinarritu zen. Hain zuzen ere, azken kontsumoan eginiko gastua hazkunde handia jaso zuen osagaia izan zen, gehikuntza tasa %2,8ra areagotu zelako. Bizitasun hori familien kontsumoaren hedatze garrantzitsuari zor zaio. Beste aldetik, kapital eraketa gordinak ere susperraldia finkatzeko joera garbia erakutsi zuen 2015ean zehar.